

คนพิการกับการเข้าถึงเทคโนโลยีสื่อสารด้านกิจการ กระจายเสียงและโทรทัศน์ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต: การศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิจัย และวิจารณ์

ตรี บุญเจือ¹

กิริติ บุญเจือ²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตอบคำถามทางปรัชญาว่า “การส่งเสริมเทคโนโลยีสื่อสารที่ช่วยคนพิการให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่คนพิการแล้วหรือไม่” โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เหตุผลของแนวคิดที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงนำไปสู่การวิจัย หรือชี้ให้เห็นถึงคุณค่าของการวิจัย เพื่อวิจารณ์ คือ การใช้วิจารณ์ญาณมองหาแนวทางการประยุกต์ใช้คำตอบวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต อันเป็นเป้าหมายตามปรัชญากระบวนการทศวรรษหลังนวยุค ซึ่งทำให้การวิจัยเรื่องนี้เป็นประโยชน์ในเชิงการสื่อสารมวลชนและสังคมศาสตร์ด้วย

ผลการวิจัยพบว่า คำตอบของผู้วิจัย ซึ่งเป็นไปตามกระบวนการทศวรรษหลังนวยุคคือ การส่งเสริมเทคโนโลยีสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพยังไม่เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่คนพิการ แต่กระบวนการทศวรรษหลังนวยุคมีความคิดเห็นแตกต่างและแสดงเหตุผลว่าเทคโนโลยีเป็นการเพิ่มคุณภาพชีวิตแก่คนพิการแล้ว เพราะเทคโนโลยีช่วยเพิ่มศักยภาพแก่คนพิการและรัฐก็ได้ใช้กฎหมายกำหนดให้คนพิการได้เข้าถึงเทคโนโลยีสื่อสารนี้เหมือนกับคนทั่วไปแล้ว ผู้วิจัยวิจารณ์เหตุผล

¹ นักศึกษาระดับปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาและจริยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

² ศาสตราจารย์ประจำโครงการหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาและจริยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ของกระบวนทัศน์นั้นยุคว่า มีจุดอ่อนอย่างสำคัญคือ เทคโนโลยีสื่อสารได้สร้างสังคมเกินจริงที่คนพิจารณาเหมือนกันว่าตนเองมีความเท่ากันกับคนทั่วไปด้วยการมีเทคโนโลยีสื่อสารที่พร้อมใช้ หากแต่เทคโนโลยีได้สถาปนาคุณค่าใหม่ในสังคมเสียเอง ทั้งที่ก็เพียงแต่มุ่งหวังเพียงผลประโยชน์จากธุรกิจเท่านั้น

ในเมื่อกระบวนทัศน์นั้นยุคมีจุดอ่อน ผู้วิจัยจึงเสนอเหตุผลสนับสนุนคำตอบว่า การส่งเสริมให้มีข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่คนพิจารณาอย่างเพียงพอ จึงจะสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเขา เทคโนโลยีเป็นเพียงเครื่องมือเพื่อบรรลุลการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเท่านั้น ผลการวิจัยนี้แสดงคุณค่าของปรัชญากระบวนทัศน์หลังนวยุคที่เน้นความเป็นเอกภาพในความแตกต่างหลากหลาย และการพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ผู้วิจัยได้ข้อสรุปว่า กระบวนทัศน์หลังนวยุคสายกลางนับเป็นการวิเคราะห์ระบบที่เป็นอยู่และพัฒนาใหม่ให้ดีกว่าเดิม จึงไม่ได้มุ่งทำลายสิ่งที่ดำเนินไป แต่ค้นหาช่องว่างและจุดอ่อนเพื่อเสริมเพิ่มเติมให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงเสนอว่า การส่งเสริมเทคโนโลยีสื่อสารให้ช่วยคนพิจารณาเข้าถึงข้อมูลข่าวสารผ่านกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่คนพิจารณา จึงควรเดินไปบนความเข้าใจและความร่วมมือร่วมใจกันระหว่างคนทั่วไปกับคนพิจารณาในสังคม จึงจะช่วยดำรงสังคมให้เป็นสังคมที่มีความสุขได้ และได้แนะนำให้วิจัยการบูรณาการปรัชญาเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิจารณา เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตในทุกระดับของสังคม

Abstract

The objective of the research was to discuss the question: “Has the promotion on communication technology for persons with disability to access the information via broadcasting supported them to develop their quality of life?” The research was designed to use the philosophical approach consisting of analytic, appreciative and applicative which led to the suggestion of how to adapt the philosophy for the benefit of the society and the communication study.

The research found out that although the effective promotion on communication technology did not develop the quality of lives of persons with disability, there might be some opposed people who strongly believed that the quality of life in persons with disability was already developed by the actual technology and at the same time the state had been regulate by law to support disable people to reach the communication technology as other people did. Then, the researcher argued the weak points of the opposition that the actual communication technology only created a society of hyper-reality that gave the impression to persons with disability to regard themselves to be equal with the normal ones when holding communication devices. Such technology, however, constituted its new value in society just for benefit.

Eventually, because of those weaknesses, the researcher proposed the reason that only the information that met the needs of persons with disability could promote the development of quality of life. Moreover, the communication technology was only their tools to access the information. The result of this research was to indicate the value of the postmodern philosophy to promote the unity in diversity and the development of the capability of human in order to develop the quality of life of persons with disability.

In conclusion, the researcher believed that moderate post-modern paradigm did not aim to be against the ongoing process but analyzed the existing system and searched for weaknesses and opportunities to develop a better paradigm for promoting communication technology to support the access to information in broadcasting for persons with disability to develop their quality of life. This should develop by building the understanding and participation of everyone, meaning persons with and without disability, to create the society of everyone. The researcher, then, recommended to research more on philosophy of technology for the development of quality of life of persons with disability.

ความสำคัญของปัญหา

แม้ว่าประเทศไทยจะเข้าสู่ยุคสื่อดิจิทัลอย่างเต็มตัว จนถือได้ว่าเป็นประเทศที่ประชาชนคุ้นเคยกับสื่อดิจิทัลมากอันดับต้นๆ ของโลก แต่ผู้ที่มีข้อจำกัดทางร่างกายก็ยังคงเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ยากลำบาก หน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะ กสทช. (สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ) แม้จะมีนโยบายหรือมาตรการในการส่งเสริมให้ผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์จัดให้มีบริการสำหรับคนพิการ รวมทั้งส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีหรือนวัตกรรม เพื่อช่วยให้คนพิการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ ตลอดจนสร้างความตระหนักและความตื่นตัวในการรักษาสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารว่าเป็นสิทธิของคนทุกกลุ่ม แต่ความก้าวหน้าในการบริการเหล่านี้ก็ยังไม่ปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัด

การละเลยสิทธิของคนพิการพบได้ทั่วไป แม้กระทั่งนโยบายในการวางแผนโครงสร้างระบบสื่อกระจายเสียงและโทรทัศน์ ก็ละเลยความต้องการพิเศษที่ต้องจัดการให้ครอบคลุมแก่คนพิการทั้งด้านการเห็น และการได้ยิน คนพิการมีฐานะที่ไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเท่ากับบุคคลอื่นในสังคม เพราะผู้รับผิดชอบไม่ตระหนักว่า เป็นหน้าที่สำคัญที่จะต้องให้ความเคารพในสิทธิมนุษยชนกับทุก